

duben 2013

Ještěří ráj

Ještěřím rájem přezdívají milovníci přírody suché stráně, které se zdvíhají nad vesničkou Brod nad Labem nedaleko Jaroměře. Kromě desítek ještěrek a slepýšů tu lze spatřit také mnoho zajímavých druhů hmyzu včetně atraktivního otakárka fenyklového, samotářských včel či spíše z jižní Evropy známé cikády. Roste zde i řada vzácných druhů rostlin, třeba růže galská, lilie zlatohlávek nebo hořeček brvitý. „Ještěří ráj“ je jednou z posledních takovýchto lokalit, které ve zdejší krajině ještě zbývají. Pokud by zanikla, její obyvatelé by se již neměli kam přestěhovat. Nyní má naopak šanci se ještě zvětšit!

otakárek fenyklový

ještěrka obecná

O část této unikátní lokality již deset let pečuje Velkojaroměřský pozemkový spolek. Péče se ujal doslova za minutu dvanáct. Unikátní přírodní lokalita nebyla v té době již řadu let využívána, postupně zarůstala křovinami a agresivními travinami, které vše cenné, co zde žilo, pomalu likvidovaly. Členové pozemkového spolku nejprve pilkami a křovinořezy a následně za pomoci stádečka ovcí a koz stráním opět vrátili většinu z jejich bývalé krásy (některé dřívě zde uváděné druhy se zatím znovu neobjevily, ale naděje umírá poslední). V loňském roce se naskytla možnost koupit navazující pozemky – další část stepní stráně, torzo starého sadu a kamenité pole, ideální pro rozšíření tohoto kousku přírody. Velká příležitost. Ale zároveň riziko. Objevily se již plány pěstovat zde například rychlerostoucí topoly, které by nejen zničily tyto pozemky, ale zastíněním ohrozily i tu část, o kterou již pečujeme. S vlastníky jsme uzavřeli smlouvu o smlouvě budoucí a zahájili kampaň na záchranu Ještěřčího ráje. Díky stovkám dárců Místa pro přírodu se nám v březnu podařilo koupit první hektar, další tři hektary na naši pomoc zatím čekají.

Lipiny – již téměř 10 hektarů

Na Lipinách, teplomilné stráni nedaleko jihomoravského Kurdějova, se podařilo na přelomu roku koupit další dva pozemky o celkové výměře 0,33 ha. Právě touto dobou jsou Lipiny nejkrásnější – vykvétají zde zářivě žluté hlaváčky, spatřit lze teplomilné brouky majky... Kdo jste byl předloni na setkání dárců, víte, kdo ne, zajedte se na jih Moravy podívat! A když ne teď, klidně i v létě, kdy zde kvete kriticky ohrožený čilimník bílý a poletují nápadní motýli přástevníci kostivaloví.

hlaváček jarní na Lipinách

Malé ohlédnutí za loňským rokem

Na většině lokalit výkupem starost nekončí, ale naopak začíná. Až na výjimky jako Ščúrница, která je ponechána ve více méně bezzásahovém režimu, je nutné se o lokality průběžně starat. Na loukách by bez pravidelného či alespoň občasného (dle charakteru) sečení či spásání nevznikla žádná „pralouka“, ale hustý porost křovin, kde téměř nic z lučních rostlin či živočichů nepřežije. I tůň a mokřady potřebují občas trochu prosvětlit, protože obojživelníci i většina vodního hmyzu potřebuje ke svému životu vodu osluněnou, vyhřátou. A proto bylo i v loňském roce koseno na Střelenské louce, Čtyřcítce, v Jinošovském údolí, v Krajíně útulné, na Bělé, Ospělově, Kamenci, Milské stráni, Na pramenech i na Zázmoníkách. Páslo se na Lipinách, Na ostrově a v Jindřišském údolí. Na nově vykoupeném pozemku na Lipinách, o který se již dlouhé roky nikdo nestaral, přišla ke slovu i pila a křovinořez, stejně jako na Chmelišti, kde bylo potřeba pustit trochu sluníčka k tůním. Na Bělé bylo v místech, která byla donedávna zarostlá olšovým náletem, několik nových tůňek vybudováno. Na Bělé a Ospělově došlo k instalaci několika ptačích budek a „hmyzníků“. Nevyhnutelnou součástí péče o lokality je občasný úklid černých skládek; ten v roce 2012 proběhl na Chmelišti, na Opičáku, na Trianglu a v Jindřišském údolí.

**redukce křovin
na nově vykoupeném pozemku na Lipinách**

nová tůň na Ospělově

Na lokalitách probíhaly i další průzkumy. Na Střelenské louce například entomologický průzkum potvrdil výskyt dvou vzácných motýlů – modráška bahenního a modráška očkovaného –, nově zde objevil čtyři vzácnější druhy nosatců a jeden horský druh kobylky (kobylka sivozelená). Bylo též potvrzeno, že vzácné nenápadné rostlince bařičce bahenní se nejlépe daří v úmyslně zde vyjetých „kolejích“. Ornitologický průzkum na Chvojnově zaznamenal v hnízdním období 54 druhů ptáků, mimo jiné bekasíny otavní, sluky lesní či křepelky polní. O botanických a entomologických průzkumech na Vlčím hrdle jsme psali již v minulých Dárcovských listech. (Průzkumy jsou zveřejněny na www.mistoproprirodu.cz.)

Další plány

Kromě pokračování výkupů Ještěřčího ráje, o kterém je řeč výše, a dosud neukončených jednání s městem Libercem o možnosti koupit několik dalších, strategicky důležitých pozemků na Opičáku se rýsují i další

úklid černých skládek na Chmelišti

pozemky na Lipinách a Ščúrnici. Zachováte-li Místo pro přírodu i nadále přízeň, budeme velice rádi. Za jakýkoli dar na známé konto **9999922/0800** předem děkujeme.

Nově můžete svůj dar poslat přes i zabezpečenou bránu platební kartou Visa, EC/MC, Visa Electron nebo prostřednictvím elektronického bankovníctví ČSOB a Poštovní spořitelny/Era. Více na stránkách kampaně www.mistoproprirodu.cz v sekci Přispějte on-line.